

Marek Zalewski, Krzysztof Burek, Sławomir Sałaciński, Andrzej Ring

Rybniki, st. 1 "Krzeminoka", gm.
Wasilków, woj. białostockie, AZP
34-86/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 37-38

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rzeczywiste dzieliły się na popielnicowe, które dominowały (35), i bezpopielnicowe (3). Większość obiektów z pierwszej grupy posiadała bruki. W siedmiu pochówkach obstawy kamienne były orientowane i złożone z trzech lub czterech otoczków krzyżowo osłaniających popielnicę i przystawki. Jeden pochówek (nr 91) posiadał orientowaną skrzynię o szerokości wnętrza 80 cm, zamkniętą od północy pojedynczym kamieniem, a od strony przeciwnej rzędem sześciu naczyń. Z grupy grobów bezpopielnicowych wyróżniał się pochówek oznaczony kolejnym numerem 100, z kolistą obstawą o średnicy ok. 1 m (wewnątrz ok. 60 cm), z otworem zamkniętym dużą misą. Aż dziesięć popielnic ułożono w „czystym piasku”. Popielnicami najczęściej były wazy i tylko w jednym przypadku rolę tę spełniał garnek. Przystawki najczęściej ustawione były od strony południowo-wschodniej, a ilość ich dochodziła do dziewięciu (grób nr 91). Nielicznie w inwentarzach wystąpiły zabytki wykonane z brązu. W czterech pochówkach były to fragm. spiralnych skrętów, w jednym (grób nr 112) kolczyk z jednym końcem rozklepanym, drugim łagodnie ściętym. Zabytki kamienne reprezentowała prostopadłościenna ośelka z piaskowca (grób nr 73) ze znakiem skośnego krzyża, głęboko i starannie wyrytym na jednej z powierzchni. Do grobu tego włożono też błyszczący, płaskokulisty otoczek, z widocznymi dwiema barwnymi warstewkami. Do najciekawszych odkryć należy ustalenie terenu, na którym odbywała się kremacja zwłok. Był to północno-zachodni skraj cmentarzyska, na pograniczu wydmy i zglinionego żwiru. Odkryto tu pozostałość stosu (jama 1/94) w kształcie prostokąta o zaokrąglonych rogach. Wymiary jego wynosiły 170 x 80 cm. Jama zawierała silnie przepalony na różowoczerwony kolor piasek, węgle drzewne i widoczne wypryski przepalonych kości ludzkich. W przekroju na głębokości 30 cm od uprzednio już mechanicznie zniwelowanej powierzchni miała kształt nieckowaty z widocznymi fragm. bierwion stosu pogrzebowego. Pozostałe obiekty związane z ciałopaleniem ułożono już na warstwie żwiru i gliny. Były one większe, mniej regularne, owalne, gorzej zachowane.

Rybniki, st. 1 „Krzemianka”
gm. Wasilków, woj. białostoc-
kie
AZP 34-86/—

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badaniami kierował mgr Marek Zalewski. Uczestniczyli mgr mgr Krzysztof Burek, Sławomir Sałaciński, Andrzej Ring (fotograf) i studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne. Trzeci sezon badań. Rejon obozowisk przykopalnianych „Przy źródłisku”. Epoka brązu, kultura nieokreślona.

Badania trwały od 9.06 do 15.07.1994 r. Stanowiły one kontynuację rozpoznania przeprowadzonego w rejonie źródłiska na linii oddziałowej w roku ubiegłym. Odkryto wtedy rdzenie i drobne formy krzemienne, mogące być śladami po obozowisku związanym z położonymi w pobliżu kopalniami. Celem tegorocznych prac była weryfikacja tej możliwości i poszukiwanie innych nienakopalnianych wytworów, w tym fragm. ceramiki i narzędzi typu domowego, które pozwoliłyby ostatecznie wyjaśnić problem przynależności kulturowej kompleksu górniczego.

Wykopy badawcze zlokalizowano na linii oddziałowej lasu nr 217. Wykop 1 stykał się z rowem sondażowym z roku 1993 od strony zachodniej i miał wymiary 5 x 5 m. Wykop 2 dotykał wykopu 1 i rowu od strony południowej. Materiały krzemienne występowały w warstwie ciemnego humusu leśnego o miąższości ok. 20 cm. W wykopie 1 zaobserwowano ich wyraźną koncentrację w metrach 6-25, w wykopie 2 — zagęszczenie w południowo-zachodnim narożniku (metry 2, 3, 5, 6). W tym miejscu odsłonięto także wyraźne zaciemnienie. Łącznie odkryto 3868 sztuk zabytków krzemiennych. Najliczniejszą grupę stanowią odpadki produkcyjne, ale dość liczna jest też grupa rdzeni i ich fragm. (321 szt.).

Materiał w dużej mierze ma charakter pracowniany, są jednak i formy podomowe (odłupkowe noże). Nie znaleziono niestety fragm. ceramiki.

Rejon źródeł mógł stanowić miejsce lokowania obozowisk przykopalnianych. Sugerują to wyniki dotychczasowych badań wykopaliskowych, jak również rozpoznanie geofizyczne przeprowadzone na tym obszarze przez dr. Krzysztofa Misiewicza z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w roku 1993.

Materiały znajdują się w Dziale Neolitu, a dokumentacja w Dziale Dokumentacji Naukowej Państwowego Muzeum Archeologicznego.

Prace będą kontynuowane.

Sanok-Olchowce, st. 16
gm. Sanok, woj. krośnieńskie

Badania ratownicze prowadziła M. Zielińska. Osada i cmentarzysko grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej. Epoka brązu.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Sieklówka Dolna, st. 7, gm. Kołaczyce, woj. krośnieńskie — patrz: neolit

Sitno, st. 11
gm. Szczecinek, woj. koszalińskie
AZP 27-26/—

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Ośrodek Naukowo-Konserwatorski
Pracownia Archeologiczna w Poznaniu

Badania prowadzili mgr mgr Andrzej Krzyszowski (autor sprawozdania) i Edward Krause. Finansowane przez Okręgowy Zakład Gazownictwa w Poznaniu. Pierwszy i ostatni sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej z IV okresu epoki brązu, osada? kultury łużyckiej z okresu halsztackiego C, osada z okresu wczesnego średniowiecza (2. poł. VIII-1. poł. IX w.).

Stanowisko jest położone w obrębie dużej doliny jeziornej (opodal jezior Rokitno i Rybno), na dwóch sąsiadujących ze sobą kulminacjach tego samego międzyjeziornego wzniesienia morenowego. Ekspozycja jest dodatnia, w kierunku na południowy wschód, południe, południowy zachód i zachód. Stoki są strome, a przewyższenie w stosunku do otaczającego terenu zawiera się w przedziale 9-15 m.

Badania prowadzono w związku z realizacją gazociągu wysokociśnieniowego Piła — Wierchow. Zakres przestrzenny prac wykopaliskowych ograniczony był do szerokości pasa budowlanego gazociągu (4 m) i wymuszony kierunkiem jego przebiegu oraz zasięgiem relikwów kulturowych (wyłącznie w obrębie inwestycji).

Na nowo odkrytym przez Pracownię stanowisku założono 2 wykopy: w zachodniej części stanowiska (wykop WI/94 — o powierzchni 320 m²) i w partii południowo-zachodniej (wykop WII/94 — o powierzchni 80 m²). Łącznie w obu wykopach odkryto 16 obiektów nieruchomych oraz niespełna 200 fragm. ceramiki, grudek polepy i kości zwierzęcych.

W sekwencji kulturowo-chronologicznej wśród odkrytego materiału wyróżniono:

1. Cmentarzysko kultury łużyckiej z IV okresu epoki brązu, które jest reprezentowane przez 14 zespołów grobowych i 70 drobnych fragm. ceramiki naczyniowej, zarejestrowanej prawie w każdym z grobów. Groby to płaskie obiekty w postaci zwartego i regularnego bruku kamiennego, ze słabo czytelnym zarysem jamy grobowej. Miały one przeważnie kształt kolisty lub owalny, o wymiarach 140-80 x 110-80 cm. W przekroju były przeważnie